

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS  
TEISĖS SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui  
Komisijos pirmininkė  
Diana Korsakaitė  
Komisijos pirmininko  
pavadootojas Danas Janulionis  
Komisijos narys  
Žilvinas Klimka  
2010-07-29

**PAŽYMA  
DĖL ŠILUMOS ENERGIJOS IR KARŠTO VANDENS TIEKIMO UKMERGĖS MIESTE  
IR RAJONE**

2010-07-29 Nr. O5-149  
Vilnius

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau vadinama – Komisija), vykdydama Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (Žin., 2003, Nr. 51-2254; 2007, Nr. 130-5259) nuostatas, prižiūri šilumos ūkį pagal jai priskirtą kompetenciją, taip pat pagal minėto įstatymo 30 straipsnio 2 dalį išduoda šilumos tiekėjui, tiekiančiam ne mažiau kaip 10 GWh šilumos per metus, licencijas, jas sustabdo, panaikina galiojimą bei kontroliuoja, kaip įmonės laikosi licencijuojamos veiklos sąlygų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio 1 dalimi, šilumos tiekėjas privalo turėti šilumos tiekimo licenciją, o 30 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad šilumos tiekimo licencija išduodama neterminuotam laikui tik vienam asmeniui tam tikroje nustatytoje teritorijoje.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2003 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. 982 (Žin., 2003, Nr. 75-3481; 2010, Nr. 33-1556) patvirtino Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklės (toliau vadinama – Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklės), detalizuojančias Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnį.

**Teisės skyrius nustatė šias aplinkybes:**

1. Komisija 2003 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. O3-87 išdavė UAB „Miesto energija“ (anksčiau buvusiai UAB „Ukmergės energija“) šilumos tiekimo licenciją Nr. 4-ŠT-1, suteikiančią teisę UAB „Miesto energija“ neterminuotai verstis šilumos tiekimo veikla Ukmergės miesto, Šventupės, Dainavos ir Dukstynos kaimų teritorijose (Ukmergės rajono savivaldybėje) bei Klaipėdos laisvosios ekonominės zonos teritorijoje (išskyrus šilumos vartotoją UAB „Sy Wiring Technologies Lietuva“).

2. Ukmergės rajono savivaldybė (toliau vadinama – savivaldybė) 2010 m. balandžio 26 d. raštu Nr. (6.17)18-890 informavo Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją, kad **savivaldybės taryba** 2010 m. balandžio 20 d. **priėmė sprendimą** Nr. 7-82 nuo 2010 m. gegužės 30 d. **vienašališkai nutraukti** SP UAB „Ukmergės šiluma“, UAB „Dainavos energetika“ ir UAB „Šventupė“ šilumos ūkių 2000 m. gruodžio 20 d. modernizavimo ir renovacijos **sutartį** (pasirašytą tarp UAB „Ukmergės energija“ Ukmergės rajono savivaldybės ir UAB „Energinis taupymo centras“) dėl esminių sutarties sąlygų pažeidimų. Ukmergės rajono savivaldybės tarybos sprendimo Nr. 7-82 priede kaip esminiai pažeidimai buvo nurodyti:

2.1. UAB „Energijos taupymo centras“ 2000 m. gruodžio 20 d. sutartyje įsipareigojo specialiai įsteigti dukterinę įmonę UAB „Ukmergės energija“ konkurso tikslų įgyvendinimui; sutarties šalys įsipareigojo be kitos šalies išankstinio raštiško sutikimo neperleisti visų ar dalies savo įsipareigojimų pagal sutartį tretiesiems asmenims. UAB „Ukmergės energija“ dalyvavimą ūkio subjektų grupėje bei UAB „Ukmergės energija“ veikla, tiekiant šilumą Klaipėdoje, Ukmergės rajono savivaldybės taryba laiko esminiu sutarties pažeidimu;

2.2. UAB „Energijos taupymo centras“ ir UAB „Ukmergės energija“ 2000 m. gruodžio 20 d. sutartimi įsipareigojo be savivaldybės rašytinio sutikimo jokiais aplinkybėmis neįkeisti, neparduoti ar kitaip neperleisti priimto ir naujai sukurto turto. UAB „Ukmergės energija“ sudarytas ilgalaikes paskolų sutartis su AB bankas Hansabankas (bankui įkeičiant materialųjį turtą ir sąskaitą šiame banke) bei UAB „E-energija“ (įkeitimai nenurodyti), taip pat UAB „E-energija“ sudarytą sutartį su Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku (bankui įkeičiant dukterinių „Ukmergės energija“ įmonių akcijas), taip pat iš UAB „Šventupė“ išnuomoto turto, perėjusio UAB „Ukmergės energija“ nuosavybėn, perdavimą UAB „Pramonės energija“ Ukmergės rajono savivaldybės taryba laiko esminiu sutarties pažeidimu;

2.3. UAB „Ukmergės energija“ pagal 2000 m. gruodžio 20 d. sutartį turi teisę keisti šilumos energijos kainą tik pasikeitus dujų, elektros ir vandens kainoms, taip pat sutartimi yra įsipareigojęs, vadovaudamasis geriausia praktika, pagal Investicinį projektą imtis visų reikiamų veiksmų tinkamai finansuoti projektą iki jo užbaigimo. Ukmergės rajono savivaldybės taryba mano, kad UAB „Ukmergės energija“ dalį pajamų perveda UAB „Prienų energija“ naudai be Ukmergės rajono savivaldybės sutikimo. Komisijos nustatyta šilumos bazinė kainą, daugiau kaip 25 proc. mažesnę<sup>1</sup> nei teikė „Ukmergės energija“, taip pat UAB „Ukmergės energija“ atliktas 14,72 mln. Lt investicijos vietoje UAB „Energijos taupymo centras“ konkursiniame pasiūlyme nurodytą 8,015 mln. Lt investicijų, UAB „Ukmergės energija“ teiktas derinti papildomas 4,522 mln. Lt investicijas, Komisijos pripažintas didinančiomis kainas ir todėl Komisijos nederintas, Ukmergės rajono savivaldybės taryba laiko esminiu sutarties pažeidimu.

3. UAB „Energijos taupymo centras“ ir UAB „Miesto energija“ 2010 m. gegužės 14 d. pateikė Vilniaus apygardos teismui **ieškinį dėl sutarties nutraukimo pripažinimo neteisėtu ir įpareigojimo vykdyti sutartį natūra, kompensacijos priteisimo bei prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones**. Ieškinyje nurodoma, kad 2009 m. gruodžio mėnesį Ukmergės savivaldybėje vyko sutarties šalių derybinių grupių susitikimas, kuriame buvo sprendžiamas klausimas dėl sutarties vykdymo ir jos nutraukimo prieš terminą galimybių. Vėlesniais raštais UAB „Miesto energija“ informavo savivaldybę, kad sutinka nutraukti sutartį, jeigu bus išmokėta kompensacija. Savivaldybė pasiūlė sutartį nutraukti šalių susitarimu ir sumokėti UAB „Energijos taupymo centras“ 5,5 mln. Lt kompensaciją, nenurodydama, kokius sutarties punktus antroji šalis pažeidė. Paskutinis derybinės grupės susitikimas įvyko gegužės 23 d., tačiau susitarimas dėl sutarties nutraukimo ir kompensacijos nebuvo pasiektas. UAB „Miesto energija“ teigimu, sutartis buvo nutraukta neteisėtai, savivaldybė neįvertino viešojo intereso – vartotojų teisės nenutrūkstamai gauti šilumą ir karštą vandenį. Taip pat buvo ignoruotos įmonės atliktos investicijos į šilumos ūkio atnaujinimą. Savivaldybė, siekdama perimti atnaujintą turtą be kompensacijos, elgėsi nesąžiningai ir sukliudė vykdyti veiklą bei gauti pajamas, kurios padengtų investicijas. Ieškovo teigimu, savivaldybė, siekdama nutraukti sutartį, nurodė ne realius, o tariamus, tikrovės neatitinkančius pažeidimus. Be to, remiantis teismų praktikoje suformuota taisykle, nustatant, ar sutarties pažeidimas yra esminis, kiekvienu atveju taikomi Civilinio kodekso 6.217 straipsnyje nustatyti vertinamojo pobūdžio kriterijai, todėl kitai sutarties šaliai leidžiama įrodinėti, kad sutarties pažeidimas buvo neesminis.

---

<sup>1</sup> iš tikrųjų 20 proc. (nustatyta 19,33 ct/kWh, teikta 24,25 ct/kWh).

Ieškovai prašo teismo priteisti iš savivaldybės 131.172 Lt kompensacijos už laikotarpį nuo 2008 m. balandžio iki 2009 m. sausio 1 d. Taip pat prašoma teismo pritaikyti laikinašias apsaugos priemones **ir uždrausti savivaldybei vykdyti veiksmus, kuriais trukdoma tiekti šilumą ir karštą vandenį Ukmergės miesto ir rajono vartotojams.**

4. Savivaldybė 2010 m. gegužės mėn. pateikė Ukmergės rajono apylinkės teismui prašymą pritaikyti laikinašias apsaugos priemones. Ukmergės rajono apylinkės teismas 2010 m. gegužės 31 d. priėmė nutartį, kuria atsižvelgė į aplinkybes, kad jeigu bus pateiktas savivaldybės ieškinys ir sprendimas bus priimtas jos naudai, teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti neįmanomas. Ukmergės rajono **apylinkės teismas nusprendė pritaikyti laikinašias apsaugos priemones** dėl esančios grėsmės savivaldybės turtiniams ir viešiesiems interesams ir pagal 2009 m. gruodžio 31 d. esantį **UAB „Miesto energija“ išnuomotą ir naujai sukurtą turtą nedelsiant perduoti valdyti Ukmergės rajono savivaldybei.** Savivaldybei teismo nutartimi buvo nustatytas 14 d. terminas ieškiniui paduoti (vėliau teismas pratęsė šį terminą dėl ieškinio trūkumų šalinimo, galutinė ieškinio padavimo data – liepos 28 d.). Nutartis įregistravimui išsiųsta Turto arešto aktu registru.

5. Ukmergės rajono apylinkės teismas 2010 m. birželio 17 d. raštu Nr. S-3.8-248 informavo Komisiją apie tai, kad 2010 m. birželio 14 d. **teisme yra gautas savivaldybės ieškinys dėl turto išreikalavimo** iš neteisėto valdymo ir nuosavybės teisių pripažinimo.

6. **Vilniaus apygardos teismas** 2010 m. liepos 13 d. **priėmė nutartį, kuria paliko galioti** Ukmergės rajono apylinkės teismo gegužės 31 d. **nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.** Teismas pasisakė, kad **pirmos instancijos teismas priėmė skundžiamas teismo nutartis nepažeisdamas procesinės teisės normų,** reglamentuojančių laikinųjų apsaugos priemonių taikymą, taip pat sprendimo išaiškinimą, vadovaudamasis pagrindiniais civilinio proceso principais, **todėl šių nutarčių keisti ar naikinti** atskirųjų skundų argumentais **nėra teisinio pagrindo.** Teismas įvertino aplinkybę, kad UAB „Miesto energija“ nėra tas subjektas, kuris atsakingas už šilumos tiekimo organizavimą Ukmergės rajono vartotojams, nes už tai atsako savivaldybė įstatymų nustatyta tvarka. Taip pat teismas atsižvelgė į sutarties tarp savivaldybės ir UAB „Miesto energija“ nutraukimą, nors nutraukimo teisėtumas ginčijamas teisme, o dėl to nėra priimta jokio sprendimo, ir tai, kad dėl sutarties nutraukimo nėra pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės. Teismas pasisakė, kad esant tokiai situacijai, kai nėra įsiteisėjusio sprendimo, kuriuo būtų pripažintas sutarties nutraukimo neteisėtumas ir patvirtinta, kad UAB „Miesto energija“ turi teisę vykdyti sutartį ir tiekti šilumą vartotojams, naudodamiesi savivaldybės išnuomotu ir jos sukurtu turtu, kurio atžvilgiu pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės, nėra pagrindo konstatuoti, kad šios priemonės pritaikytos neteisėtai ir nepagrįstai. Taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės yra tokio pobūdžio, kai ieškovui – savivaldybei pareiškus ieškinį dėl turto išreikalavimo iš neteisėto valdymo, ir teismui priėmus galimai palankų sprendimą, jos realiai padėtų užtikrinti šio sprendimo tinkamą įvykdymą. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad savivaldybė ketina pareikšti ieškinį motyvuodama viešojo intereso pažeidimu, o tokiu atveju savivaldybės institucijos atleidžiamos nuo žyminio mokesčio mokėjimo pagal Civilinio proceso kodekso 83 straipsnio 1 dalies 5 punktą. Teismo nuomone, dėl Ukmergės rajono apylinkės teismo nutartyje nenurodyto konkretaus savivaldybei valdyti turto sąrašo, už nutarties tinkamą įvykdymą yra atsakingas antstolis, todėl jo pareiga yra surasti, aprašyti ir perduoti valdyti konkretų turtą.

7. Komisija 2010 m. gegužės 7 d. raštu Nr. R2-768 kreipėsi su prašymu į savivaldybę **pateikti veiksmų planą, kaip bus organizuotas patikimas ir teisėtas šilumos ir karšto vandens**

**tiekimas** nutraukus sutartį su UAB „Miesto energija“ po gegužės 30 d. Kartu Komisija pasisakė dėl to, kad tik UAB „Miesto energija“ turi Komisijos 2003 m. lapkričio 18 d. išduotą šilumos tiekimo licenciją tiekti šilumą Ukmergės miesto, Šventutės, Dainavos kaimų bei Klaipėdos laisvosios ekonominės zonos teritorijoje. Taip pat buvo akcentuota Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklių 49 punkto nuostata, kad *“jeigu sprendimas dėl licencijos galiojimo sustabdymo ar galiojimo panaikinimo turi įtakos saugiam vartotojų aprūpinimui šiluma, jis gali įsigalioti ne anksčiau kaip po dviejų mėnesių nuo sprendimo priėmimo“*.

8. Savivaldybės mero pavaduotojas, l. e. mero pareigas G. Malčanovas 2010 m. gegužės 20 d. raštu Nr.(6.17)18-1072 informavo Komisiją apie **savivaldybės vicemero 2010 m. gegužės 20 d. potvarkį Nr. 9-22, kuriuo buvo patvirtintas** Ukmergės miesto, Šventupės ir Dainavos šilumos ūkio valdymo ir šilumos tiekimo organizavimo **veiksmų planas** (numatyti veiksmai nuo valdymo perėmimo gegužės 6 d. iki naujų bazinių kainų projektų parengimo ir nusatymo liepos 1 d. - lapkričio 1 d.).

9. 2010 m. gegužės 27 d. Ukmergės rajono **savivaldybės taryba sprendimu** Nr. 7-113 „Dėl šilumos ir karšto vandens tiekimo organizavimo Ukmergės rajone“ **pavedė** savivaldybės kontroliuojamai įmonei **UAB „Ukmergės šiluma“** nuo 2010 m. gegužės 31 d. **vykdyti** šilumos ir karšto vandens **tiekimą** Ukmergės miesto, Šventupės gyvenvietės ir Dukstynos kaimo vartotojams, savivaldybės kontroliuojamai įmonei **UAB „Dainavos energetika“** – Dainavos gyvenvietėje, nutraukus SP UAB „Ukmergės šiluma“, UAB „Šventupė“ ir UAB „Dainavos energetika“ šilumos ūkių modernizavimo ir renovacijos sutartį, pavesti **perimti** UAB „Miesto energija“ **turtą**, susijusį su šilumos ir karšto vandens tiekimo veikla Šventupės gyvenvietėje, **UAB „Ukmergės šiluma“**.

10. UAB „Miesto energija“ 2010 m. birželio 1 d. raštu Nr. 388 užklauė Komisijos, ar be jų įmonės turimos licencijos yra dar koks subjektas, turintis teisę verstis šilumos tiekimo veikla. Komisija 2010 m. birželio 3 d. pateikė atsakymą Nr. R2-916, nurodydama, kad **UAB „Miesto energija“ veikimo teritorijoje kitų licencijų Komisija neišdavė**.

11. Komisija 2010 m. birželio 3 d. raštu Nr. R2-918 kreipėsi į savivaldybę su klausimu, kaip vyksta 2010 m. gegužės 20 d. patvirtinto **veiksmų plano vykdymas**. Savivaldybė 2010 m. birželio 4 d. raštu Nr. (6.17)18-1221 pranešė, kad **UAB „Miesto energija“ nesutinka su savivaldybės vienašališku sutarties nutraukimu**.

12. UAB „Miesto energija“ 2010 m. birželio 3 d. raštu Nr. 405 (2010 m. birželio 4 d. ir raštas Nr. 409 Komisijai) **kreipėsi į Valstybinę energetikos inspekciją** prie Energetikos ministerijos dėl to, kad 2010 m. birželio 2 d. **Šventupėje priverstinai nutrauktas katilinės darbas**. Buvo prašoma sudaryti komisiją priverstiniam šilumos šaltinio atjungimui bei šilumos tiekimo nutraukimui Šventupėje iširti. Yra pateiktas Komisijos Ukmergės rajono šilumos ūkio išnuomoto ir naujai sukurto turto pagal 2000 m. gruodžio 20 d. sudarytos šilumos ūkio modernizavimo ir renovacijos sutartį perėmimui pirmininko 2010 m. birželio 1 d. sprendimas, kuriuo šios Komisijos pirmininkas G. Malčanovas **„nurodo UAB „Miesto energija“ sustabdyti šilumos energijos gamybos įrenginius – katilines RK-1 ir RK-2, „Šilo“ katilinę ir Šventupės gyvenvietės bei Dainavos gyvenvietės katilines (centrinė, vidurinės mokyklos, darželis). Apie katilų gesinimą atlikti atitinkamus įrašus žurnaluose. Perdavus turtą (katilinių įrangą), už jų apsaugą atsako savivaldybė.“**

13. Nacionalinės dujų, elektros ir šilumos vartotojų gynimo lygos 2010 m. birželio 4 d. pateiktas prašymas Komisijai, savivaldybei ir įmonei ginti viešąjį interesą, užtikrinti licencijuojamos veiklos vykdymą ir jai netrukdyti bei kompensuoti žalą vartotojams.

14. Komisija 2010 m. birželio 7 d. raštu Nr. R2-931 paragino įmonę ir savivaldybę užtikrinti, kad būtų atnaujintas karšto vandens tiekimas gyventojams Šventupėje. Komisija dar kartą pabrėžė, kad tol, kol UAB „Miesto energija“ išduota šilumos tiekimo licencija yra galiojanti, nesustabdyta ir nepanaikinta, **UAB „Miesto energija“ privalo užtikrinti teisės aktuose nustatytas licencijuojamos veiklos sąlygas**. Be to, pagal Šilumos ūkio įstatymo 9 straipsnį šilumos tiekimą šilumos vartotojams pagal jų poreikius patalpoms šildyti, vėdinti ir karštam vandeniui ruošti organizuoja savivaldybė.

15. Savivaldybė 2010 m. birželio 7 d. **pateikė prašymą** Nr. (6.17)18-1227 Komisijai **panaikinti UAB „Miesto energija“ licenciją Šventupėje**.

16. Savivaldybė 2010 m. birželio 8 d. raštu Nr. (6.17)18-1249 informavo apie UAB „Miesto energija“ **turto valdymo perėmimą Dainavos gyvenvietėje** ir antstolės 2010 m. birželio 7 d. sudarytą **perduodamo turto aprašą**. UAB „Miesto energija“ pateikė 2010 m. birželio 11 d. raštą Nr. 419 su informacija, kad birželio 8 d. **savivaldybė perėmė „Šilo“ katilinę**, savavališkai į ją įsilauždama, taip pat buvo pakeista spyna ir UAB „Miesto energija“ atstovai negali į ją patekti, dėl ko sustabdytas karšto vandens tiekimas. Įmonė prašė Komisijos imtis veiksmų. UAB „Miesto energija“ 2010 m. birželio 15 d. pateikė informaciją raštu Nr. 428 apie tai, kad **savivaldybė perėmė 3 Dainavos gyvenvietės katilines**.

17. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus birželio 10 d. **išdavė šilumos tiekimo licencijas** savivaldybės kontroliuojamoms įmonėms UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ **Šventupės gyvenvietės, Šilo katilinės aptarnavimo ir Dainavos gyvenvietės teritorijose**. Apie šį sprendimą Komisija buvo informuota birželio 21 d. raštu.

18. Savivaldybės meras birželio 16 d. raštu Nr. (6.17)-18-1306 informavo, kad sutartis su UAB „Miesto energija“ nutraukta neatšaukiamai gegužės 30 d., ir **savivaldybė kontroliuoja Šventupės, Dainavos ir „Šilo“ katilines**. Taip pat rašte teigiama, kad UAB „Miesto energija“ visais įmanomais būdais trukdo savivaldybei ir antstoliams perimti valdyti turtą, neperduota įrenginių techninė dokumentacija. Turtas perimamas valdyti pagal UAB „Miesto energija“ pageidaujamą eiliškumą.

19. Savivaldybės sudaryta turto perėmimo komisija 2010 m. birželio 17 d. raštu Nr. (6.17)18-1315 kreipėsi į UAB „Miesto energija“ ir informavo, kad antstolis perdavė savivaldybei valdyti katilinę RK-3, taip pat **pareikalavo pašalinti ne turto sąrašuose esančius daiktus, užgesinti katilinės katilus ir perduoti** visus techninius **dokumentus**, taip pat **sudaryti sąlygas** savivaldybės įgaliotiems darbuotojams **patekti į katilinės patalpas** birželio 18 d. Į tai UAB „Miesto energija“ birželio 18 d. raštu Nr. 438 atsakė, kad tokie veiksmai pažeidžia viešąjį interesą.

20. **Komisija** 2010 m. birželio 19 d. raštu Nr. R2-1017 savivaldybei **atsisakė panaikinti UAB „Miesto energija“ turimą licenciją Šventupėje ir Dainavos gyvenvietėje**. Komisija nurodė tokio atsisakymo priežastis: visi licencijų sustabdymo ar jų galiojimo panaikinimo pagrindai yra aiškiai ir nedviprasmiškai reglamentuoti Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnyje ir Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklėse, kur nurodyta, kokiais atvejais ir terminais licencija panaikinama licenciją

išdavusios institucijos iniciatyva ir kokiais atvejais bei terminais licencijato iniciatyva; Komisija iki šiol nėra gavusi UAB „Miesto energija“ prašymo panaikinti ar pakeisti galiojančią šilumos tiekimo licenciją; teisės aktai nenumato licencijos panaikinimo trečiųjų asmenų prašymu. **Komisija taip pat prašė savivaldybės informuoti apie įmonių, kurioms savivaldybė pavedė vykdyti šilumos tiekimo veiklą, turimus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus**, periodiškai teikti informaciją apie esančią padėtį ir savivaldybės veiksmus, kurių imtasi dėl karšto vandens tiekimo atnaujinimo vartotojams. Komisija birželio 19 d. raštu Nr. R2-1016 pareikalavo UAB „Miesto energija“ (kopija savivaldybei) **pateikti dokumentus apie turto valdymą Šventupėje ir Dainavoje** bei informuoti, kokių priemonių imtasi, siekiant atnaujinti karšto vandens tiekimą Šventupės ir Dainavos gyvenviečių vartotojams, bei pareikalavo informuoti apie įmonės pajėgumą toliau vykdyti licencijuojamą veiklą minėtose teritorijose.

21. UAB „Miesto energija“ birželio 28 d. raštu Nr. B/06-772 **pranešė apie įmonės valdomą turtą ir jo teisinį statusą**. Įmonės teigimu, **Šventupės teritorijoje** esantys gamybos ir tiekimo įrenginiai **nuosavybės teise priklauso UAB „Miesto energija“**, o tai patvirtina pridėti Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko birželio 28 d. išrašai, tai yra šilumos tinklai, katilinė, kuro saugykla, stoginė, ūkinis pastatas, kiemo statiniai ir transformatorinė. Atitinkamai **Dainavos gyvenvietėje** šilumos gamybos ir tiekimo įrenginiai valdomi 2001 m. pasirašytos **nuomos sutarties pagrindu**. Be to, UAB „Miesto energija“ informavo, kad kreipėsi į Ukmergės rajono apylinkės teismą dėl neteisėtų antstolių veiksmų, prašant pradėti ikiteisminius tyrimus dėl galimo savavaldžiavimo, neteisėto turto užvaldymo, neteisėtų veiksmų nutraukimo.

22. UAB „Miesto energija“ 2010 m. birželio 19 d. raštu Nr. 441 informavo apie tai, kad **savivaldybės atstovai** birželio 18 d., kartu su UAB „Izobara“ darbuotojais nupjovė katilinės spyną ir **sustabdė katilinės Nr. 3 Ukmergėje darbą**. UAB „Miesto energija“ teigimu, tuo buvo sustabdytas karšto vandens tiekimas 22 įmonėms, tarp kurių yra vaikų globos namai, vaikų darželiai, mokykla, prekybos centrai ir apie 5200 gyventojų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad savivaldybės birželio 28 d. rašte Nr.(6.17)18-1402, adresuotame Valstybinei energetikos inspekcijai, nurodoma, jog perimant katilines iš UAB „Miesto energija“, jas sustabdant ir atliekant kitus darbus, dalyvauja ir darbus atlieka savivaldybės pasamdyta įmonė UAB „Izobara“ (pagal Ukmergės rajono savivaldybės puslapyje viešai skelbiamą informaciją Juozas Armanavičius yra Ukmergės rajono savivaldybės tarybos narys, o Valstybės įmonės Registrų centro turimais duomenimis ir pagal Komisijai pateiktą Juridinių asmenų registro išrašą – tas pats asmuo Juozas Armanavičius yra vienintelis UAB „Izobara“ akcininkas).

23. **Komisija** 2010 m. birželio 19 d. raštu Nr. R2-1018 **kreipėsi į Vyriausybės atstovą Vilniaus apskrityje**, pateikdama savo turimą informaciją ir **prašydama įvertinti** Ukmergėje susidariusią situaciją bei tai, **ar savivaldybė** Šilumos ūkio įstatymo 9 straipsnyje nustatytą **pareigą organizuoti** šilumos ir karšto vandens **tiekimą vykdo tinkamai** ir, nustačius viešojo intereso pažeidimą, imtis priemonių jam apginti. Komisija dar kartą išreiškė nuomonę, kad net ir vykstant teisiniams ginčams tarp dviejų subjektų, tai yra tarp savivaldybės ir UAB „Miesto energija“, svarbiausias siekis yra tinkamai užtikrinti vartotojų interesus, kad būtų patikimai ir nenutrūkstamai tiekiami šiluma ir karštas vanduo.

24. **Į Vyriausybės atstovą Vilniaus apskrityje kreipėsi ir Energetikos ministerija** liepos 8 d. raštu Nr. (7.3-09)-3-1895 dėl to, kad **savivaldybė netinkamai vykdo funkcijas**, nes neužtikrina nenutrūkstamo šilumos tiekimo vartotojams.

25. Savivaldybės meras **birželio 21 d. informavo Komisiją** raštu Nr. (6.17)18-1355 apie savivaldybės administracijos direktoriaus **birželio 10 d. išduotas šilumos tiekimo licencijas** savivaldybės kontroliuojamoms įmonėms UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ Šventupės gyvenvietės, Šilo katilinės aptarnavimo ir Dainavos gyvenvietės teritorijose. Taip pat **pranešė, kad pagal savivaldybės planus, antstoliai turi perduoti Dainavos ir Šventupės gyvenviečių trasas.** Savivaldybė kartu prašė Komisijos spręsti UAB „Miesto energija“ šilumos tiekimo **licencijos pakeitimo klausimą, išbraukiant iš jos Dainavos ir Šventupės teritorijas.**

26. UAB „Miesto energija“ birželio 23 d. raštu Nr. 446 informavo Komisiją apie tai, kad dėl Trakų rajono vartotojams taikomų kainų negautas pajamas padengia UAB „Prienu energija“, o UAB „Miesto energija“, kaip vienintelis UAB „Prienu energija“ akcininkas sutinka, kad Trakų rajono gyventojams kainos taikomos tos pačios, kaip ir UAB „Prienu energija“ vartotojams, negautas pajamas dengiant bendrovės lėšomis. Taip UAB „Miesto energija“ argumentavo Ukmergės rajono savivaldybės teiginius apie Trakų rajono šilumos kainos subsidijavimą. Pažymėtina, kad Komisija iš tiesų 2007 m. spalio 30 d. posėdyje, priimdama sprendimą dėl UAB „Prienu energija“ Trakų padalinio centralizuotai tiekiamos šilumos ir karšto vandens kainų perskaičiavimo, įvertino ir UAB „Ukmergės energija“ 2007 m. spalio 30 d. raštu Nr. 47 teiginius Remdamasi šia aplinkybe (kad Komisija įvertino teiginius), savivaldybė padarė išvadą, kad Sutarties tikslas buvo iš esmės pažeistas.

**Komisija 2010 m. spalio 30 d. posėdyje svarstydamą UAB „Prienu energija“ Trakų padalinio šilumos ir karšto vandens kainas leido įmonei taikyti nuolaidas šios įmonės pelno sąskaita.** Toks sprendimas priimtas atsižvelgiant į pagrindinio akcininko UAB „Ukmergės energija“ sutikimą, gautą UAB „Ukmergės energija“ 2007 m. spalio 30 d. raštu Nr. 47, kuris nurodo, kad UAB „Ukmergės energija“ vienintelis UAB „Prienu energija“ akcininkas sutinka, kad Trakų rajono vartotojams būtų taikoma UAB „Prienu energija“ direktoriaus 2007 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 34 nustatytos šilumos ir karšto vandens kainos. Negautos pajamos buvo dengiamos iš bendrovės (UAB „Prienu energija“ Trakų padalinio) pelno. Kitaip tariant, **Komisija įvertino UAB „Ukmergės energija“ sutikimą, kaip UAB „Prienu energija“ turėtų panaudoti savo gaunamą pelną, t.y. pritaikyti nuolaidą vartotojams,** o ne panaudoti jį bet kuriam kitam tikslui. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymu, pelnas yra akcininkų nuosavybė, todėl akcininkai gali priimti sprendimą dėl jo panaudojimo. Vadovaujantis Šilumos kainų nustatymo metodika, šilumos kainos yra grindžiamos kryžminio subsidijavimo draudimo principais, todėl yra draudžiamas sąnaudų arba pelno paskirstymas tarp skirtingų šilumos tiekimo įmonių, Komisijai nustatčius kryžminio subsidijavimo tarp įmonių faktą, UAB „Prienu energija“ Trakų padaliniui taikytinoms kainų nuolaidoms nebūtų pritarta. Šiuo atveju kryžminio subsidijavimo nebuvo nustatyta.

27. **Komisija 2010 m. liepos 1 d. raštu Nr. R2-1069 kreipėsi į Vyriausybės atstovą Vilniaus apskrityje, prašydama įvertinti savivaldybės išduotų šilumos tiekimo licencijų UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ suderinamumą su Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio 4 dalimi.** Buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad šilumos tiekimo licencija išduota UAB „Miesto energija“ neterminuotam laikotarpiui ir nustatytoje teritorijoje, ji yra galiojanti, nėra Komisijos sustabdyta ar panaikinta, todėl UAB „Miesto energija“ turi visas teises ir pareigas, keliamas šilumos tiekėjui.

28. Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje liepos 9 d. raštu Nr. 3-214 atsakė, kad **vienintelis teisėtas turto, reikalingo tiekti šilumą, valdytojas yra savivaldybė.** Taip pat paprašė Komisijos įvertinti UAB „Miesto energija“ turimos licencijos galiojimą ar pakeitimą tam, kad

savivaldybė galėtų tinkamai įgyvendinti įstatymo jai įtvirtintą pareigą – organizuoti šilumos tiekimą šilumos vartotojams pagal jų poreikius.

29. Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje liepos 10 d. raštu Nr. 3-215 informavo Komisiją apie savo Vyriausybės atstovo liepos 9 d. teikimus Nr. 1T-17 ir Nr. 1T-18 savivaldybei, kuriais buvo pasiūlyta savivaldybės **administracijos direktoriui per savaitę svarstyti išduotu licencijų** UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ **panaikinimą**, ir teikimą Nr. 1T-19, kuriuo buvo pasiūlyta **savivaldybės tarybai per 1 mėnesį svarstyti sprendimo** dėl 2010 m. gegužės 27 d. sprendimo Nr. 7-113, **kuriuo buvo pavesta savivaldybės kontroliuojamoms įmonėms** UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ nuo 2010 m. gegužės 31 d. **vykdyti** šilumos ir karšto vandens **tiekimą** Ukmergės miesto, Šventupės gyvenvietės ir Dukstynos kaimo vartotojams, **pakeitimo ar panaikinimo klausimą**.

30. Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje 2010 m. liepos 15 d. priėmė potvarkį Nr. 1P-26, kuriuo buvo **pratęstas liepos 9 d. teikimų** Nr. 1T-17 ir 1T-18 **įvykdymo terminas** iki rugpjūčio 15 d., atsižvelgus į savivaldybės administracijos direktoriaus prašymą dėl viešojo intereso gynimo.

31. UAB „Miesto energija“ liepos 12 d. persiuntė Komisijai gyventojų (su pridėtais parašais) kreipimąsi su prašymu atnaujinti karšto vandens tiekimą, o kaltus asmenis nubausti.

32. **Vilniaus apygardos prokuratūra** liepos 12 d. raštu Nr. 1.10-8450 taip pat pateikė klausimus Komisijai dėl situacijos Ukmergėje. Prokuratūra siekia išsiaiškinti, kokios yra savivaldybės galimybės organizuoti šilumos ir karšto vandens tiekimą Ukmergėje ir kokia jos galimybė sudaryti sutartis su kitais tiekėjais šiuo metu, taip pat ar Komisija spręs UAB „Miesto energija“ licencijos sustabdymo ar panaikinimo klausimus ir kaip nustatomas šilumos kiekis pagal subjektą, išduodantį licenciją. Prokuratūra domėjosi, ar Komisija yra gavusi Ukmergės vartotojų skundų. Komisija į visus prokuratūros klausimus atsakė liepos 21 d. raštu Nr. R2-1166. Buvo pabrėžta, kad tol, kol UAB „Miesto energija“ licencija yra galiojanti, nesustabdyta ar nepanaikinta, savivaldybė neturi teisės išduoti licencijos toje pačioje teritorijoje, o vartotojai negali sudaryti sutarčių su kitais tiekėjais. Dėl vartotojų skundų buvo informuota, kad Prezidento kanceliarijai ir Generalinei prokuratūrai yra pateiktas Užupio rajono gyventojų kreipimasis, taip pat Ukmergės miesto daugiabučių namų savininkų kreipimasis. Vilniaus apygardos prokuratūra liepos 23 d. priėmė nutarimą „Atsisakyti kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo“, pagal UAB „Miesto energija“ prašymą ir Nacionalinės dujų, elektros ir šilumos vartotojų gynimo lygos skundą. Nutarimas grindžiamas išvada, kad „**prokuroras**, sprendamas dėl viešojo intereso pažeidimo, **negali vertinti Ukmergės rajono apylinkės teismo gegužės 31 d. nutarties**, nutartį gali skusti asmenys, kuriems yra pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Šia teise UAB „Miesto energija“ ir UAB „energijos taupymo centras“ pasinaudojo.“ **Be to, buvo konstatuota, kad sutarties šalys yra laisvos inicijuoti sutarčių sudarymą, jų nutraukimą įstatymo ar sutartimi numatytais pagrindais, o ginčai dėl netinkamo sutarties vykdymo spęstini kitais įstatymų nustatytais būdais, bet ne pasitelkiant viešojo intereso institutą.** Tik išsprendus iš esmės sutarties nutraukimo teisėtumo klausimą, bus galima konstatuoti sutarties šalies veiksmus pažeidusius kitos šalies interesus, tuo pačiu ir vartotojams dėl nutrūkusios šilumos ir karšto vandens tiekimo padarytą žalą. Prokuratūra taip pat padarė išvadą, kad nėra pagrindo teigti, jog vartotojų interesai nėra ir nebus apginti, abi sutarties šalys aktyviai naudojasi savo teisėmis ir interesus gina teisinėmis priemonėmis, todėl prokurorui nėra pagrindo ginti vienos iš šalių interesus.

33. UAB „Miesto energija“ liepos 14 d. pranešė, kad antstolė liepos 7 d. sudarė savivaldybei valdyti perduodamo turto aprašą - šilumines trasas už 576.790, 70 Lt pagal pradinę vertę, o rinkos vertė nebuvo nustatyta.

34. Ukmergės rajono **savivaldybės taryba** 2010 m. liepos 22 d. sprendimais Nr. 7-140, Nr. 7-141, ir Nr. 7-142 **nustatė šilumos energijos kainas atitinkamai** Šventupės gyvenvietėje, Šilo teritorijoje nuo liepos 14 d. ir Dainavos gyvenvietėje nuo rugpjūčio 2 d., remdamasi liepos 19 d. ir liepos 21 d. įmonių pateiktais skaičiavimais. **Atkreiptinas dėmesys, kad:**

34.1. Vadovaujantis Šilumos ūkio įstatymo 32 straipsnio 5 dalies 2 punktu, apie nustatytas šilumos kainų dedamasias įmonėms, realizuojančioms ne daugiau kaip 10 GWh šilumos per metus, savivaldybės informuoja Komisiją ne vėliau kaip per 10 darbo dienų. Komisija ikiteismine tvarka nagrinėja skundus dėl šilumos tiekėjo, realizuojančio mažiau nei 10 GWh šilumos per metus nustatytų šilumos kainų dedamųjų. Komisija neturi duomenų, pagrindžiančių nustatytas šilumos kainas, tačiau **Komisijos Šilumos skyrius**, išnagrinėjęs minėtų savivaldybės tarybos sprendimų, kurie skelbiami viešai [www.ukmerge.lt](http://www.ukmerge.lt), atitikimą Šilumos ūkio įstatymui, **nustatė šiuos savivaldybės tarybos sprendimų neatitikimus Šilumos ūkio įstatymui kainodaros aspektu:**

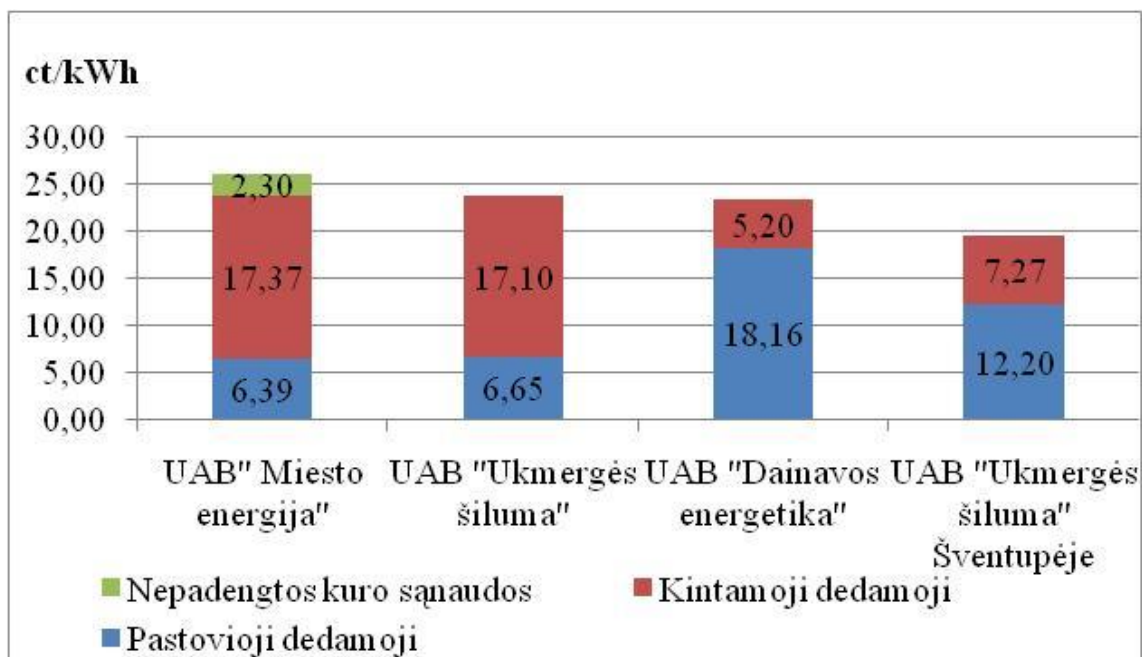
34.1.1. pažeistas Įstatymo 32 straipsnio 5 dalies 2 punktas – savivaldybių tarybos nustato bazines šilumos kainas ir kasmet perskaičiuojamas šilumos kainų dedamasias: *sprendimais bazinės ir pirmųjų metų šilumos kainos dedamosios nenustatytos*;

34.1.2. pažeistos Įstatymo 2 straipsnio 12, 13 ir 28 dalių nuostatos - nustatyti bazinės šilumos kainos ir karšto vandens kainos dedamasias, kuriuose kintamosios šilumos ir karšto vandens kainos dedamosios išreiškiamos formule;

34.1.3. pažeistos Įstatymo 22 straipsnio 2 ir 3 dalys - šilumos ir karšto vandens kainų dedamosios bei šilumos ir karšto vandens kainos įsigalioja nuo kito mėnesio pirmos dienos, viešai apie jas paskelbus vartotojams ne vėliau kaip iki mėnesio 25 dienos: *pagal savivaldybės tarybos liepos 22 d. sprendimus UAB „Ukmergės šiluma“ kaina įsigalioja nuo 2010 m. liepos 14 d., UAB „Dainavos energetika“ nuo 2010 m. rugpjūčio 2 d.*

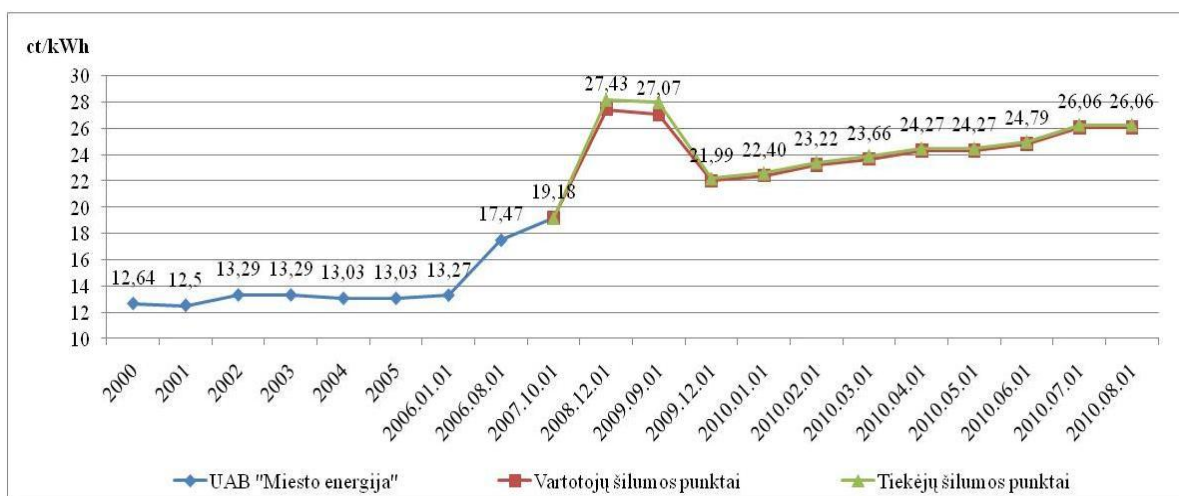
34.2. **Savivaldybės taryba 2010 m. liepos 22 d. sprendimais nustatė UAB „Dainavos energetika“ ir UAB „Ukmergės šiluma“ šilumos kainas iš esmės tokias pačias, kaip ir UAB „Miesto energija“.** Nustatytų UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ šilumos kainų palyginimas su UAB „Miesto energija“ liepos - rugpjūčio mėnesiais galiojančiomis kainomis pateikiamas paveikslėlyje. UAB „Miesto energija“ šiuo metu galiojančioje šilumos kainoje įvertintas už praėjusį laikotarpį nepadengtų kuro sąnaudų dydis (3082,2 tūkst. Lt), kurį Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2009 m. spalio 29 d. sprendimu Nr. 7-222 turėjo padengti visi vartotojai per 24 mėnesius, papildomai mokėdami 2,30 ct/kWh. Savivaldybė nustatė šilumos kainas UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ be nepadengtų kuro sąnaudų, tačiau nenurodė, kas ir kokiais terminais padengs šias nepadengto kuro sąnaudas, kurių padengimas yra nustatytas Šilumos ūkio įstatymo 2, 15, 22, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo (Žin., 2009, Nr. 61-2402) 5 straipsnyje. UAB „Miesto energija“ šilumos kaina be nepadengtų kuro sąnaudų yra– 23,76 ct/kWh, savivaldybės nustatytos šilumos kainos UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ atitinkamai - 23,75 ct/kWh, 19,47 ct/kWh ir 23,36 ct/kWh.

1 pav. Šilumos kainų (be PVM) palyginimas, kai šiluma tiekama iš vartotojams priklausančių šilumos punktų.



35. UAB „Miesto energija“ šilumos kainos dinamika nuo 2000 metų pateikiama 2 paveikslėlyje. Gamtinėms dujoms sudarant virš 95 proc. viso kuro, įmonės šilumos kainų kitimas atitiko gamtinių dujų kainų pokytį. 2004 m. nustačius pirmąją bazinę šilumos kainą 13,03 ct/kWh, gamtinių dujų kaina sudarė 384 Lt/1000 m<sup>3</sup>, šiuo metu galiojančioje kainoje 26,06 ct/kWh, gamtinių dujų kaina siekia 1235,18 Lt/1000 m<sup>3</sup>. Taigi nuo 2004 metų gamtinių dujų kaina išaugo daugiau nei tris kartus, šilumos kaina pabrango lygiai du kartus. Per šį laikotarpį kainų taikymo pažeidimų Komisija nenustatė.

2 pav. Šilumos kainos dinamika nuo 2000 metų.



36. Šiuo metu galiojančioje šilumos kainoje pastovioji dedamoji (darbo užmokesčio fondas, nusidėvėjimas, materialinės sąnaudos, pelnas) sudaro 24 proc. galutinės kainos. Kuro dedamoji – 67 proc., likusius 9 proc. kainos sudaro praėjusių laikotarpių nepadengtos kuro sąnaudos.

37. Įmonės investicijų derinimas Komisijoje pradėtas nuo 2004 m., nustačius pirmąją bazinę šilumos kainą. Pažymėtina, kad nuostata, jog investicijų planas turi būti suderintas pirmiausia su savivaldybės institucija, o vėliau su Komisija, Šilumos ūkio įstatyme įsigaliojo nuo 2008 m. sausio 1 d. Nuo 2004 iki 2008 metų Komisija suderino investicijų už 6,8 mln. Lt (nepritarė apie 2 mln. Lt investicijoms). Apie 2,4 mln. Lt investicijų sudarė investicijos į šilumos tinklus, likusios - į gamybą. 2004 - 2009 metais UAB „Miesto energija“ faktiškai į šilumos ūkį investavo 5,4 mln. Lt. Pagal UAB „Miesto energija“ pateiktą 2009 - 2012 metų investicijų planą numatyta atlikti investicijų už 3,234 mln. Lt. Komisija pritarė 40,6 proc. sumažintoms investicijoms, t.y. iki 1,892 mln. Lt (iš jų 1,6 mln. Lt atitenka šilumos tinklų rekonstrukcijai), nes Ukmergės rajono savivaldybė pritarė tik daliai investicijų, tai yra katilinės pastato remontui, šilumos tinklų rekonstrukcijai ir šilumos punktų kapitaliniam remontui (investicijų suma nebuvo suderinta).

Metai	Investicijos	Suderintos investicijos, tūkst. Lt	Faktinės investicijos, ~ tūkst. Lt	
<b>2004 m.</b>	Ukmergės miesto RK 1 bei RK-2 sujungimo į vieną sistemą techninio projekto parengimas	100		
	Ukmergės miesto šilumos tiekimo tinklų rekonstrukcija	433		
	Šventupės gyvenvietės šilumos tiekimo tinklų rekonstrukcija	300		
	Kondensacinio ekonomizaizerio įrengimas RK-3 katilinėje	180		
	Kitos investicijos	224		
	<b>Viso 2004 m.</b>	<b>1237</b>	<b>1300</b>	
<b>2005 m.</b>	0,77 km ilgio Ukmergės miesto šilumos tinklų rekonstrukcija	343		
	RK-1 katilo K-2 degiklių pakeitimas į kombinuoto tipo degiklius (dujos ir skystas kuras)	170		
	Asenizacinės automašinos GAZ-53A pakeitimas	100		
	Krovininės automašinos GAZ-53A pakeitimas	78		
	RK-3 katilo, kūrenamo medienos atliekomis, techninio projekto paruošimas	50		
	25 šilumos skaitiklių pakeitimas	43		
	RK-1 TVG-8m katilų recirkuliacinio siurblio su dažnio pavara sumontavimas	20		
	Katilinių įrenginių elektros variklių dažnio keitiklių sumontavimas	20		
	Kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas	20		
	RK-1 TVG-8m katilų oro pūtimo ventiliatorių pakeitimas	15		
	Katilinių duomenų archyvavimui	10		
	Šventupės katilinės automatinio termofikacinio vandens temperatūros reguliavimo pagal lauko temperatūrą įdiegimas	8		
	Suvirinimo agregatui su vidaus degimo varikliu pakeitimas	7		
		<b>Viso 2005 m.</b>	<b>883</b>	<b>700</b>
	<b>2006 m.</b>	Ukmergės miesto šilumos tiekimo tinklų rekonstravimas	340	
Katilinės Nr. 1 rekonstravimas pakeičiant katilo K-2 esamus degiklius į kombinuoto tipo degiklius pritaikytus dujoms ir skystam kurui deginti ir pakeičiant susidėvėjusią 1973 metų katilo automatiką		297		

	13,5 MW galios gamtinėmis dujomis kūrenamos katilinės Nr. 3 pritaikymas rezervinio kuro - dyzelino deginimui	85	
	Įrangos pirkimas	25	
	Šilumos skaitiklių pakeitimas	20	
	Kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas	20	
	Katilinių duomenų archyvavimas	10	
	<b>Viso 2006 m.</b>	<b>797</b>	<b>800</b>
<b>2007 m.</b>	Katilinės Nr.1 rekonstrukcija katilui K-2 pakeičiant degiklius į kombinuoto tipo (dujos / skystas kuras) degiklius	94	
	Katilinių duomenų perdavimas į dispečerinį pultą katilinėje Nr. 1	50	
	Komercinio tipo automobilio pirkimas gamybos skyriui	55	
	Šilumos tiekimo tinklų rekonstrukcija, naudojant iš anksto izoliuotus vamzdžius	436	
	Šilumos tiekimo tinklų statyba naujo vartotojo pajungimui	495	
	Ukmergės miesto katilinių RK-1 ir RK-2 sujungimas į vieną šilumos tiekimo sistemą	2696	
	Kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas	30	
	<b>Viso 2007 m.</b>	<b>3856</b>	<b>1300</b>
	<b>Viso 2008 m.</b>		<b>1200</b>
	<b>Viso 2009 m.</b>		<b>400</b>
<b>2009-2012 m.</b>	Katilinės Nr. 1 pastato kapitalinis remontas	158	
	Šilumos trasų rekonstrukcija Maironio ir Vienuolyno gatvėse	1643	
	Šilumos punktų kapitalinis remontas	92	
	<b>Viso 2009-2012 m.</b>	<b>1893</b>	

38. Komisijos duomenimis, Dainavos gyvenvietės sistemoje instaliuotų katilų galia pagal kuro rūšis yra - kūrenamų gamtinėmis dujomis 1,29 MW, biokuru – 0,8 MW. Šventupės sistemoje gamtinėmis dujomis kūrenamų katilų galia sudaro 3,7 MW, biokuru – 1,5 MW. „Šilo“ katilinėje gamtinėmis dujomis kūrenamų katilų galia sudaro 1,6 MW. Katilinėje Nr. 3 gamtinėmis dujomis kūrenamų katilų galia sudaro 14,2 MW.

39. Didesnio vartotojų skundų srauto iš UAB „Miesto energija“ aptarnaujamos teritorijos nei iš kitų savivaldybių teritorijose veikiančių šilumos tiekimo įmonių Komisija negavo. Pagrindiniai pastarųjų metų skundai buvo susiję su atskiros šilumos kainos taikymu Šventupėje. Komisija ne kartą raštu buvo pasisakiusi, kad šilumos kainos diferencijavimas atliekamas vadovaujantis Šilumos kainų nustatymo metodikos 63 punktu - jei šilumos tiekėjas pasirenka ir savivaldybės institucija pritaria, šilumos kainų dedamosios, atsižvelgiant į patiriamas sąnaudas, gali būti diferencijuojamos pagal šilumos tiekimo sistemas, vartotojų grupes, šilumos pirkimo – pardavimo vietą, šilumos punktų nuosavybę, tiekimo – vartojimo ribą ir kitus apskaitos būdus. Ukmergės rajono savivaldybė nebuvo pritarusi šilumos kainų diferencijavimui pagal šilumos tiekimo sistemas.

40. **Komisija**, įvertinusi Ukmergės rajone susiklosčiusią situaciją, taip pat neatmesdama galimybės, kad tokia situacija gali pasikartoti ir kitose savivaldybėse, bei turint galvoje tai, kad galiojantis Šilumos ūkio įstatymas neaptaria galimų problemos sprendimo būdų, kai šilumos tiekėjui yra sustabdomas ar panaikinamas licencijos galiojimas, vyksta teisminiai ginčai dėl šilumos tiekimo su trečiaisiais asmenimis ar atsiranda kitos aplinkybės, dėl kurių kyla grėsmė saugiam ir patikimam vartotojų aprūpinimui šiluma, **parengė Šilumos ūkio įstatymo 2 ir 30 straipsnių**

**pakeitimo ir papildymo 30<sup>1</sup> straipsniu įstatymo projektą dėl garantinio šilumos tiekimo reglamentavimo ir pateikė jį Energetikos ministerijai.** Komisija pasisakė, kad tik esant aiškiam teisiniam reglamentavimui ir esant viešojo administravimo subjektui, kuris būtų įgaliotas priimti atitinkamus sprendimus, tokia situacija galėtų būti sprendžiama be žalos vartotojams. Komisija pasiūlė sukurti garantinio šilumos tiekimo mechanizmą, įpareigojant šilumos tiekėją, turintį galiojančią licenciją, kaip trečiąją šalį, vykdyti garantinį šilumos tiekimą ir taip užtikrinti nepertraukiamą ir saugų vartotojų aprūpinimą šiluma. Komisija pasiūlė įstatymu panaikinti teisės aktų spragą ir reglamentuoti susiklosčiusios situacijos galimą sprendimo būdą, tačiau pats įstatymo priėmimas ir pakeitimų įsigaliojimas dėl pakankamai ilgos svarstymo procedūros gali užtrukti iki vėlyvo rudens.

41. **Komisija**, siekdama išsiaiškinti kitas faktines aplinkybes, **pateikė užklausimus:**

41.1. **Ukmergės rajono savivaldybei** (2010 m. liepos 16 d. raštas Nr. R2-1140) dėl informacijos apie valdomą turtą, tolesnių planų perimant turtą, jo įregistravimo viešame registre, dėl reikalingų sutarčių su dujų tiekimo ir transportavimo įmonėmis pasirašymo, dėl Vyriausybės atstovo Vilniaus apskrityje teikimų naikinti išduotas licencijas ir pavedimo savivaldybės kontroliuojamoms įmonėms tiekti šilumą ir karštą vandenį vykdymo, dėl pagrindinio šilumos tiekėjo Ukmergės mieste. Į šiuos klausimus buvo gautas savivaldybės liepos 20 d. atsakymas Nr. (6.17)-18-1627. Nurodoma, kad Ukmergės rajono apylinkės teismo 2010 m. gegužės 31 d. nutartimi perdavus UAB „Miesto energija“ turimą nuosavybės turtą valdyti, šis **turtas negali būti laikomas UAB „Miesto energija“ nuosavybe, o laikytinas ginčo turtu.** Savivaldybės įmonių nuosavybė yra katilinės Nr. 1 ir 2, „Šilo“, Dainavos gyvenvietės 3 katilinės ir prie jų esantys perdavimo tinklai. Iš savivaldybės išnuomoto turto yra perimta 3 Dainavos katilinės, „Šilo“, katilinė Nr. 3 ir prie jos priklausantys tinklai bei šiluminiai punktai, katilinės Nr. 2 šilumos tinklai ir katilinės Nr. 1 30 proc. šilumos tinklų. UAB „Miesto energija“ nuosavybė, jau perimta savivaldybės – Šventupės katilinė ir šilumos tinklai, katilinė Nr. 3 bei UAB „Miesto energija“ vardu registruotos šiluminės trasos. **Savivaldybė teigia, kad UAB „Miesto energija“ neturi teisinio pagrindo turėti šilumos tiekimo licenciją, nes nutraukta sutartis su savivaldybe, įmonė nevaldo turto ir neturi apyvartinių taršos leidimų.** Tuo tarpu savivaldybė išdavė licencijas UAB „Dainavos energetika“ ir UAB „Ukmergės šiluma“, pasirašytos sutartys su elektros ir šalto vandens tiekimo įmonėmis, pakoreguotas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas (UAB „Ukmergės šiluma“), pasirašyta sutartis su UAB „Izobara“, ir pradėtas tiekti karštas vanduo Šventupėje nuo liepos 14 d. Šventupės katilinę eksploatuoja UAB „Izobara“. **Savivaldybė kreipėsi į Registrų centrą dėl nuomos sutarčių išregistravimo, bet buvo atsisakyta išregistruoti nuomos sutartį,** pasisakant, kad Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas neturi nustatytos pareigos aiškintis aplinkybių ar rinkti duomenų bei teisės vertinti ir savo iniciatyva nustatyti konkretaus fakto – sutarties pažeidimų, kurių pagrindu savivaldybė nutraukė nuomos sutartį. **Savivaldybės balandžio 20 d. sprendimas Nr.7-82 nėra pagrindas išregistruoti nuomos sutartį.** Šis Registrų centro Ukmergės ir Širvintų skyriaus sprendimas liepos 13 d. buvo apskūstas centriniam Registrų centro padaliniui. **Savivaldybė klaidina Komisiją, teigdama, kad kreipėsi į Komisiją su prašymu išduoti licenciją UAB „Ukmergės energija“ (licenciją šiai įmonei išdavė savivaldybės administracijos direktorius birželio 10 d.). Savivaldybė taip pat informavo, kad pašalins birželio 14 d. pateikto ieškinio Ukmergės rajono apylinkės teismui trūkumus „per teismo nustatytą terminą“.** Į Komisijos klausimą apie **pagrindinį šilumos tiekėją Ukmergės mieste savivaldybė atsakė, kad „tai UAB „Ukmergės šiluma“. Kol ji igis reikiamus pajėgumus, šilumą gamins atestuota įmonė, su kuria sudaryta katilinių eksploatavimo sutartis.“**

41.2. **UAB „Miesto energija“** (2010-07-16 raštas Nr. R2-1141) dėl turto, tai yra, kuris turtas yra įmonės nuosavybė ir kiek jo perimta savivaldybės žinion, taip pat dėl įmonės turto

įkeitimo Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankui. UAB „Miesto energija“ liepos 21 d. raštu Nr. B/06-791 pranešė, kad Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas 2007 m. investavo į UAB „E-energija“ ir tapo jos akcininku, kuriam priklauso 23,5 proc. UAB „E-energija“ akcijų. UAB „E-energija“ yra holdinginė bendrovė, kuri per savo valdomas įmones eksploatuoja Akmenės, Prienų, Trakų ir Ukmergės rajonų savivaldybių šilumos ūkius. **Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas yra finansavęs ir šilumai bei karštam vandeniui tiekti UAB „Miesto energija“ reikalingo turto įsigijimą**, įskaitant Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų vykdomas programas, **modernizuojant Ukmergės rajono šilumos ūkį**. Pasak UAB „Miesto energija“, visos investicijos buvo vykdomos pagal su savivaldybe 2000 m. gruodžio 20 d. pasirašytą sutartį. Įmonė teigia, kad Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankui yra įkeista: kondensacinis ekonomizeris, katilinė RK-3, Dainavos katilinės įrengimai ir ratinis traktorius. UAB „Miesto energija“ nurodo, kad nėra įkeistas turtas, kuris priklausė savivaldybei ir pagal nuomos sutartį buvo perduotas UAB „Miesto energija“. Be to, įmonė ir savivaldybė nuomos sutartimi neaptarė draudimo įkeisti UAB „Miesto energija“ nuosavybės teise priklausančio turto. **UAB „Miesto energija“ teigimu, įmonei nuosavybės teise priklauso Šventupės, Dainavos, „Šilo“ katilinės, katilinė Nr. 3, šilumos punktai, šilumos tiekimo tinklai, dujotiekio tinklai. Šis turtas nuosavybės teise yra įregistruotas Nekilnojamo turto registre.** Šią priežastį UAB „Miesto energija“ nurodo kaip pagrindinę, dėl ko savivaldybė, teismo nutartimi gavusi tik teisę turtą valdyti (be turto naudojimosi ir disponavimo juo) negali pilnai įgyvendinti naudojimosi turtu pagal tiesioginę turto paskirtį. Įmonės nuomone, savivaldybė neturi teisės eksploatuoti katilinių ir kito minėto turto, kuris yra UAB „Miesto energija“ nuosavybė. UAB „Miesto energija“ nurodo, kad savivaldybė negali perleisti nuosavybės teisės turini sudarančių teisių tretiesiems asmenims bei turto, kuri perima valdyti, remdamasi teismo nutartimi. Taip pat įmonė atkreipia dėmesį į tai, kad teismo nutartimi pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės yra tik laikini turto valdymo apribojimai, iš kurių negali atsirasti nuosavybės teisė. Be to, teismo nutartis neapribojo UAB „Miesto energija“ teisės jai priklausančią turtą naudoti ir juo disponuoti, tačiau, kaip teigia įmonė, dėl neteisėtų antstolių veiksmų ribojama ne tik teisė valdyti, bet ir teisė eksploatuoti nuosavybės teise priklausančią turtą. **UAB „Miesto energija“ patvirtino, kad savivaldybė savo žinion yra perėmusi Šventupės, Dainavos, „Šilo“ katilines ir katilinę Nr. 3. Tuo tarpu UAB „Miesto energija“ be jokių apribojimų valdo, naudoja ir eksploatuoja RK-1 ir RK-2 katilines, esančias Ukmergėje** (tai patvirtinančių dokumentų kopijos pridėtos).

41.3. **VI Registru centras Vilniaus filialo Ukmergės ir Širvintų skyriui** (2010 m. liepos 16 d. raštas Nr. R2-1138) – ar yra ir kiek įregistruota Ukmergės rajono savivaldybės valdomo turto, perimto iš UAB „Miesto energija“, reikalingo šilumai ir karštam vandeniui tiekti (katilinės, šiluminės trasos ir kt.) bei ar yra nustatyti disponavimo apribojimai šiam turtui. Valstybės įmonė Registru centras Vilniaus filialas liepos 26 d. raštu Nr. IN(12.5.115.)-22666 taip pat patvirtino, kad teritorinis registratorius, išnagrinėjęs savivaldybės mero prašymą, *Nekilnojamojo turto sąrašė nurodytų nekilnojamųjų daiktų registro įrašuose Registru centras liepos 22 d. įrašė žymas apie įsiteisėjusias teismo nutartis, turinčias įtakos nekilnojamojo daikto teisiniam statusui.* Tačiau, Registru centro teigimu, šis įrašas nereiškia valdymo teisės (kaip atskiros daiktinės teisės) įregistravimo.

41.4. **Ukmergės rajono apylinkės teismui** (2010 m. liepos 16 d. raštas Nr. R2-1142) dėl nustatytų savivaldybės ieškinio trūkumų pašalinimo terminų. Gautas teismo atsakymas liepos 20 d. (raštas Nr. S-3.8-309), kuriuo informuota, kad savivaldybės *ieškinio trūkumai turi būti pašalinti iki liepos 28 d.* Ukmergės rajono apylinkės teismas liepos 26 d. priėmė nutartį, kuria nustatė, kad **ieškovo - Ukmergės rajono savivaldybės pateiktas patikslintas ieškiny yra neteismingas šiam teismui, nes nurodyta ieškinio suma yra 7.220.500 Lt. Teismas nutarė civilinę bylą perduoti Vilniaus apygardos teismui nagrinėti pagal teisingumą.**

41.5. **Centrinei hipotekos įstaigai** (2010 m. liepos 19 d. raštas Nr. R2-1156) – ar Ukmergės rajono apylinkės teismo nutartis dėl turto valdymo perdavimo savivaldybei yra įregistruota Turto arešto aktų registre. Centrinė hipotekos įstaiga liepos 22 d. raštu Nr. B5-6154(10), atsakė, kad turto arešto aktas pagal teismo nutartį neįregistruotas, nes „*nutartimi nėra taikomos ar panaikinamos laikinosios apsaugos priemonės – turto areštas*“.

41.6. **Aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentui** (2010 m. liepos 21 d. raštas Nr. R2-1163) - dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo pakoregavimo, ir ar UAB „Miesto energija“ nebeturi apyvartinių taršos leidimų. Aplinkos ministerija 2010 m. liepos 23 d. raštu Nr. (10-3)D8-7153 ir Aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentas 2010 m. liepos 23 d. raštu Nr. VR-1.7-1234 atsakė, kad „*pasikeitus veiklos vykdytojui, liepos 1 d. pakoreguotas Taršos integracijos ir kontrolės leidimas Nr. VR-4.7-V-02-U-14, išduotas katilinėms Nr. 1, 2 ir 3, taip pat „Šilo“ katilinei ir Šventupės katilinei. Toks veiksmas atliktas vadovaujantis TIPK-ų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių 60.6 punktu (pasikeitus veiklos vykdytojui ar pasikeitus jo pavadinimui, išduotas leidimas turi būti koreguojamas). Koreguotame leidime nurodyta, kad minėtose katilinėse veiklą vykdo UAB „Ukmergės šiluma“. Koreguotas TIPK leidimas suteikia teisę UAB „Ukmergės šiluma“ jame nustatytais sąlygomis vykdyti ūkinę veiklą ir eksploatuoti minėtas katilines. Aplinkos ministerijos teigimu, tai reiškia, kad UAB „Miesto energija“ nėra leidime nurodytos veiklos vykdytojas ir ji neturi teisės TIPK-e nustatytais sąlygomis vykdyti leidime nurodytos veiklos. Tačiau ministerija pabrėžė, kad apyvartiniai taršos leidimai koreguojant leidimą keisti nebuvo. **Atkreiptinas dėmesys į tai, kad duomenys apie Dainavos katilinę Komisijai nepateikti.***“

41.7. **Valstybinei energetikos inspekcijai** prie Energetikos ministerijos (2010 m. liepos 19 d. raštas Nr. R2-1154, toliau vadinama - VEI) dėl turimos informacijos pateikimo. VEI liepos 22 d. raštu Nr. 2R-(07)-360 pateikė turimų dokumentų kopijas. VEI liepos 8 d. raštu Nr. 2R-(07)-326 informavo, kad gavusi UAB „Miesto energija“ birželio 14 d. ir vėlesnius pranešimus apie tai, kad „*pašaliniai asmenys pateko į Šventupės, „Šilo“ ir Nr. 3 katilines, perėmė jų naudojimą ir sustabdė įrenginius*“, išnagrinėjo rašytinę medžiagą, o VEI Utenos teritorinis skyrius liepos 2 d. atliko Ukmergės katilinių patikrinimą, kurio metu buvo nustatyta, kad Šventupės, „Šilo“ ir katilinė Nr. 3 katilai yra sustabdyti, patikrinimo metu įrenginiai neveikė, gamtinių dujų vamzdynas atjungtas, o sustabdymo darbus pagal su savivaldybe pasirašytą sutartį atliko UAB „Izobara“ (patikrinimų aktų kopijos pridėtos). Be to, VEI pasisakė, kad tol, kol vyksta teisminis procesas dėl turto valdymo ir nuosavybės teisių pripažinimo, VEI, vadovaudamasi Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalimi (*jeigu paaiškėja, kad, pradėjus administracinę procedūrą, skundą tuo pačiu klausimu pradėjo nagrinėti ir teismas, administracinė procedūra sustabdoma, kol teismas išnagrinės skundą, ir apie tai pranešama asmeniui*), sustabdo UAB „Miesto energija“ prašymo nagrinėjimą iki kol įsiteisės teismo sprendimas. VEI pateikė ir liepos 19 d. raštą Nr. 2R-(07)-352, adresuotą UAB „Miesto energija“ ir Energetikos ministerijai, kuriame buvo pakartota ankstesnė nuomonė ir pasisakyta, kad „*VEI turtinių problemų tarp UAB „Miesto energija“ ir Ukmergės savivaldybės nesprenžia*“. VEI akcentavo, kad bet kuriuo atveju katilines turi aptarnauti VEI atestuota įmonė (Šventupės katilinę aptarnauja UAB „Izobara“, turinti VEI išduotą atestatą energetinei veiklai ir atestuotą personalą).

41.8. **Valstybės įmonei Registrų centras Vilniaus filialo Ukmergės ir Širvintų skyriui** (2010 m. liepos 19 d. raštas Nr. R2-1155) - ar UAB „Dainavos energetika“ ir UAB „Ukmergės šiluma“ yra savivaldybės kontroliuojamos įmonės, koks jų teisinis statusas ir kas jos savininkai/akcininkai. Registrų centras liepos 27 d. raštu Nr. IJ(12.5.124.)-22709 atsakė, kad minėtų įmonių didžioji dalis akcijų priklauso savivaldybei, tai yra abi įmonės yra savivaldybės kontroliuojamos. Pagal Registrų centro pateiktą juridinių asmenų registro išrašą, minėtų įmonių akcininkais yra ne tik savivaldybė, bet ir privatūs fiziniai asmenys.

41.9. **Teisingumo ministerijai** (2010 m. liepos 19 d. raštas Nr. R2-1157) dėl nuomonės pateikimo, kaip taikyti Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklių 15.4 punktą, ir ar laikinas turto valdymo perdavimas yra pakankamas pagrindas išduoti licenciją tokiam valdytojui.

41.10. **Energetikos ministerijai** (2010 m. liepos 16 d. raštas Nr. R2-1139) - dėl Energetikos ministerijos turimos informacijos Ukmergės klausimu pateikimo.

Teisės skyriaus nuomone, susiklosčiusią situaciją Ukmergės rajone dėl šilumos energijos ir karšto vandens tiekimo galima apibendrinti taip:

1. Savivaldybės taryba 2010 m. balandžio 20 d. priėmė sprendimą Nr. 7-82 vienašališkai nutraukti SP UAB „Ukmergės šiluma“, UAB „Dainavos energetika“ ir UAB „Šventupė“ šilumos ūkių 2000 m. gruodžio 20 d. modernizavimo ir renovacijos sutartį dėl, savivaldybės nuomone, nuomininko padarytų esminių sutarties pažeidimų, tačiau kita sutarties šalis – UAB „Miesto energija“ ir UAB „Energinis taupymo centras“ sutarties nutraukimo nepripažįsta, tokius savivaldybės veiksmus apskundė Vilniaus apygardos teismui ir reikalauja priteisti kompensaciją už padarytą žalą savivaldybei trukdant vykdyti šilumos ir karšto vandens tiekimo veiklą.

Registrų centras atsisakė išregistruoti nuomos sutartį, motyvuodamas tuo, kad Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas neturi nustatytos pareigos aiškintis aplinkybių ar rinkti duomenų bei teisės vertinti ir savo iniciatyva nustatyti konkretaus fakto – sutarties pažeidimų, kurių pagrindu savivaldybė nutraukė nuomos sutartį. Komisijai vertinant bet kurios įmonės technologinį, finansinį ir vadybinį pajėgumą, pagal Energetikos įmonių technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Komisijos 2009 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. O3-6 (Žin., 2009, Nr. 15-635), įrenginių valdymo forma nurodoma, vadovaujantis VI Registrų centro išduotu nuosavybės teisę pagrindžiančiu pažymėjimu ar pažyma, sutartimi dėl įrenginių teisėto valdymo ar kitais dokumentais, įrodančiais įrenginių teisėtą valdymą ar naudojimą. Sprendžiant licencijos išdavimo/jos galiojimo panaikinimo klausimus, Registrų centro pateikti dokumentai yra vienas iš pagrindinių sprendimo priėmimo veiksnių. Taigi, **šiuo metu Registrų centre registruota nuomos sutartis yra teisėto įrenginių naudojimo pagrindas.**

2. Ukmergės rajono apylinkės teismas 2010 m. gegužės 31 d. nutartimi **pritaikė laikinąsias apsaugos priemones** dėl esančios grėsmės savivaldybės turtiniams ir vešiesiems interesams ir nurodė pagal 2009 m. gruodžio 31 d. esantį UAB „Miesto energija“ išnuomotą ir naujai sukurtą turtą nedelsiant **perduoti jį valdyti** Ukmergės rajono savivaldybei. Ši nutartis ir iš jos kylančios teisinės pasekmės gali būti vertintinos kaip *laikini* turto valdymo apribojimai, iš kurių negali atsirasti nuosavybės teisė. Civilinės teisės teorija įvardija valdymą kaip subjekto faktinį ryšį su daiktu – faktinį daikto turėjimą, turint tikslą jį valdyti kaip savą, o valdymo teisę – tai tam tikro juridinio fakto pagrindu atsiradusią civilinę subjektinę teisę valdyti daiktą. Ši teisė gali būti kitos subjektinės teisės – nuosavybės turinio sudedamoji dalis.

**Teismo nutartimi perdavus visą šilumos ir karšto vandens tiekimui vykdyti reikalingą turtą valdyti savivaldybei, savivaldybei nebuvo perduota ar savivaldybė kitaip neįgijo nuosavybės teisės į UAB „Miesto energija“ nuosavybės teise turimą turtą, o tai reiškia, kad teismas nesuvaržė UAB „Miesto energija“ teisės jai priklausanti turtą naudoti ir juo disponuoti.** Valstybės įmonė Registrų centras Vilniaus filialas taip pat patvirtino, kad *Nekilnojamojo turto sąraše nurodytų nekilnojamojo daiktų registro įrašuose Registrų centras liepos 22 d. įrašė žymą apie įsiteisėjusias teismo nutartis, turinčias įtakos nekilnojamojo daikto teisiniam statusui.* Tačiau, Registrų centro teigimu, šis įrašas nereiškia valdymo teisės (kaip atskiros daiktinės teisės) įregistravimo.

3. Savivaldybės administracijos **direktorius** birželio 10 d. **išdavė šilumos tiekimo licencijas** UAB „Dainavos energetika“ ir UAB „Ukmergės šiluma“, nors UAB „Miesto energija“

nuo 2003 m. turima **Komisijos išduota šilumos tiekimo licencija** toje pačioje teritorijoje **nėra pakeista, sustabdyta ar panaikintas jos galiojimas**. Komisija, Energetikos ministerija ir Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje jau pasisakė dėl to, kad savivaldybės administracijos direktoriaus licencijos išdavimas kitam ūkio subjektui tuo metu, kad nėra panaikinta ankstesnė Komisijos išduota galiojanti licencija UAB „Miesto energija“, galimai prieštarauja Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio ir Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklių nuostatomis.

4. **Neaiškūs tolesni savivaldybės planai dėl šilumos ir karšto vandens tiekimo organizavimo Ukmergės mieste** – Komisijai užklausus apie pagrindinį šilumos tiekėją Ukmergės mieste savivaldybė atsakė, kad „*tai UAB „Ukmergės šiluma“. Kol ji įgis reikiamus pajėgumus, šilumą gamins atestuota įmonė, su kuria sudaryta katilinių eksploatavimo sutartis*“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad savivaldybės administracijos direktorius jau išdavė UAB „Ukmergės šiluma“ šilumos tiekimo licenciją, tačiau tuo atveju, jeigu UAB „Ukmergės šiluma“ pradėtų tiekti šilumą Ukmergės mieste, ji privalėtų gauti Komisijos išduotą šilumos tiekimo licenciją pagal Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio nustatytą 10 GWh tiekiamą šilumos kiekį per metus. Be to, tam, kad UAB „Ukmergės šiluma“ galėtų gauti Komisijos išduotą šilumos tiekimo licenciją, iš pradžių turėtų būti panaikinta UAB „Miesto energija“ šilumos tiekimo licencija šioje teritorijoje.

**Neišspręstas dujų tiekimo klausimas - UAB „Dujotekana“ liepos 20 d. raštu Nr. 03-129 atsisakė tiekti dujas UAB „Ukmergės šiluma“. Panašiai savo liepos 16 d. raše Nr. 7-293-939 pasisakė ir AB „Lietuvos dujos“** (*buvo nurodyta, kad esant sąlyginiam turto valdymui būtų neracionalu sudarinėti gamtinių dujų pirkimo – pardavimo, perdavimo – skirstymo sutartis ir priimti visus išipareigojimus, už kurių nevykdymą ar netinkamą vykdymą būtų taikomos netesybos ar delspinigiai*).

5. Savivaldybė teigė, kad yra kreipusis į Komisiją su prašymu išduoti licenciją UAB „Ukmergės šiluma“, tačiau **licenciją UAB „Ukmergės šiluma“ išdavė savivaldybės administracijos direktorius** birželio 10 d. Iki šiol Komisijoje yra gautas **savivaldybės prašymas pakeisti UAB „Miesto energija“ licenciją**, kuri Komisija atsisakė patenkinti, išsamiai ir pagrįstai nurodydama priežastis, vadovaudamasi įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatomis.

6. Vyriausybės atstovui Vilniaus apskrityje liepos 10 d. pateikus teikimą Nr. 1T-19 – savivaldybės tarybai per 1 mėnesį svarstyti sprendimo dėl 2010 m. gegužės 27 d. sprendimo Nr. 7-113, kuriuo buvo pavesta savivaldybės kontroliuojamoms įmonėms UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ nuo 2010 m. gegužės 31 d. vykdyti šilumos ir karšto vandens tiekimą Ukmergės miesto, Šventupės gyvenvietės ir Dukstynos kaimo vartotojams, pakeitimo ar panaikinimo klausimą, **savivaldybė liepos 22 d. tarybos posėdyje svarstė minėto gegužės 27 d. sprendimo pakeitimą. Savivaldybė liepos 28 d. raštu Nr. (6,17)-18-1725 informavo, kad taryba pakeitė minėtą sprendimą, jame nustatytą gegužės 31 d. datą išbraukiant ir nustatant, kad šilumos ir karšto vandens tiekimo UAB „Ukmergės šiluma“ ir UAB „Dainavos energetika“ vykdymui įmonės privalo įstatymų nustatyta tvarka gauti visus reikalingus leidimus, licencijas ir kitus dokumentus.**

7. Vadovaujantis teismo nutartimi, kuria buvo pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės ir turtas perduotas valdyti savivaldybei, akivaizdu, kad ginčas kilo dėl UAB „Miesto energija“ ir savivaldybės pasirašytos sutarties vykdymo/vienašališko jos nutraukimo ir teisėto turto valdymo klausimų. Sistemiskai aiškinant teisės normas, darytina išvada, kad **Komisija**, veikdama pagal Energetikos įstatymo, Šilumos ūkio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nuostatas, **neigaliota pasisakyti, vertinti ar priimti sprendimų dėl sutarties šalių keliamų klausimų** - vienašališko sutarties nutraukimo, tinkamo ar netinkamo turto valdymo ir teismo priimtos nutarties taikyti laikinąsias apsaugos priemones. **Komisijos kompetencija yra aiškiai ir nedviprasmiškai apibrėžta Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnyje** – Komisija išduoda šilumos tiekėjui, tiekiančiam ne mažiau kaip 10 GWh šilumos per metus, licencijas, jas sustabdo, panaikina galiojimą bei

kontroliuoja, kaip įmonės laikosi licencijuojamos veiklos sąlygų, už vertimąsi šilumos tiekimo veikla be licencijos, taip pat Komisijai yra suteikta teisė skirti nuobaudas pagal Administracinių teisės pažeidimų kodekso (Žin., 1985, Nr. 1-1) 99<sup>3</sup> straipsnį.

8. Licencijų sustabdymo ar jų galiojimo panaikinimo pagrindai yra aiškiai ir nedviprasmiškai reglamentuoti Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnyje ir Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklėse, kur nurodyta, kokiais atvejais ir terminais licencija panaikinama licenciją išdavusios institucijos iniciatyva ir kokiais atvejais bei terminais - licencijato iniciatyva.

Licencijavimo taisyklių 23 punkte nurodyta, kad išduota licencija gali būti keičiama asmens prašymu, jeigu įmonė pertvarkoma ar reorganizuojama, keičiasi licencijoje nurodyta veiklos teritorija ar kiti licencijoje nurodyti rekvizitai. Šiais atvejais licencijos turėtojas privalo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų apie tai informuoti licenciją išdavusią instituciją ir pateikti prašymą pakeisti licenciją ir dokumentus, patvirtinančius pasikeitusius duomenis. Iš minėtų teisės normų matyti, kad šilumos tiekimo licenciją Komisija gali keisti tik įmonės prašymu.

Licencijos galiojimo panaikinimo atvejai įtvirtinti Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio 11 dalyje bei Licencijavimo taisyklių 48 punkte, t. y. licencijos galiojimas gali būti panaikintas jeigu teisės aktų nustatyta tvarka įrodoma, kad licenciją turintis asmuo, kurio licencijos galiojimas tais pačiais metais jau buvo sustabdytas, pakartotinai pažeidžia nustatytas licencijuojamos veiklos sąlygas arba nepašalina pažeidimų per licenciją išduodančios institucijos nustatytą terminą, licencijos galiojimas sustabdytas, o licenciją turintis asmuo verčiasi licencijuojama veikla, juridinis asmuo likviduojamas ar pasibaigia dėl reorganizavimo, licenciją turintis asmuo pateikia prašymą panaikinti licencijos galiojimą, licenciją turintis fizinis asmuo miršta. Taigi, teisės aktuose nėra numatyta, kad licencijos galiojimas gali būti panaikintas trečiųjų asmenų prašymu, o licencijos galiojimas gali būti panaikintas licenciją išduodančios institucijos sprendimu tik laikantis teisės aktuose nustatytų procedūrų.

Licencijuojamos veiklos sąlygos, kurių privalo laikytis šilumos tiekėjas, yra įtvirtintos Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio 13 dalyje (1. drausti savo verslo veiklos riziką. Draudimo suma turi būti ne mažesnė už licencijuojamai veiklai vykdyti naudojamo turto vertę; 2. užtikrinti eksploatuojamų tinklų plėtrą, prijungti vartotojų ir gamintojų įrenginius, esančius jo teritorijoje, prie šilumos perdavimo tinklo pagal atitinkamus norminius dokumentus; 3. tiekti šilumą kainomis, kurios nustatytos vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtinta Šilumos ir karšto vandens kainų nustatymo metodika; 4. tvarkyti atskirą nuo kitų rūšių veiklos šilumos tiekimo sąnaudų apskaitą, atlikti licencijuojamos veiklos sąnaudų auditą ir viešai skelbti duomenis apie šilumos gamybos ir šilumos perdavimo sąnaudas; 5. derinti su licenciją išdavusia institucija valdomo turto priežiūros ir eksploatavimo planus ir nustatyta tvarka teikti licenciją išdavusiai institucijai informaciją apie jų vykdymą; 6. teisės aktų nustatyta tvarka teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas; 7. teikti valstybės ir savivaldybių institucijoms informaciją, reikalingą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytoms pareigoms vykdyti. Šilumos tiekėjas privalo pateikti reikalaujamą informaciją per 10 darbo dienų nuo reikalavimo gavimo, jeigu nėra pagrįstų priežasčių, dėl kurių nustatomas ilgesnis terminas; 8. informuoti ir konsultuoti vartotojus teisės aktų nustatyta tvarka, sąlygomis ir mastu) bei atitinkamai nustatyta Licencijavimo taisyklių 38 punkte.

Vadovaujantis Licencijavimo taisyklių 41 punktu, Komisija ne rečiau kaip kartą per metus, taip pat gavusi skundą privalo patikrinti, kaip asmuo laikosi licencijuojamos veiklos sąlygų: išnagrinėti pateiktas licencijuojamos veiklos ataskaitas ir sąnaudų audito rezultatus, prireikus paprašyti jo pateikti paaiškinimus ir papildomus dokumentus ar duomenis. Vadovaujantis Licencijavimo taisyklių 42 punktu, Komisija, nustačiusi licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi pažeidimą <...> raštu per 5 darbo dienas išpėja apie tai licenciją turintį asmenį ir nurodo laiką, per kurį jis turi pašalinti nustatytus pažeidimus. Vadovaujantis Licencijavimo taisyklių 46 punktu, licencijos galiojimas gali būti sustabdytas, jeigu per licenciją išduodančios institucijos nustatytą

terminą licencijos turėtojas nepašalina įspėjimo pranešime nurodytų pažeidimų. Priimdama sprendimą dėl licencijos galiojimo sustabdymo, licenciją išduodanti institucija nustato laikotarpį nuo sprendimo įsigaliojimo dienos, per kurį licenciją turintis asmuo turėtų pašalinti licencijuojamos veiklos sąlygų pažeidimus. Pranešime asmeniui apie tokį sprendimą nurodoma jo įsigaliojimo data ir nustatytojo laikotarpio trukmė (terminas).

Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs, kad teisinėje valstybėje itin svarbus teisėtų lūkesčių apsaugos principas, kuris reiškia įgytų teisių apsaugą, t. y. asmenys turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius teisės aktus įgytos teisės bus išlaikytos nustatyta laiką ir galės būti realiai įgyvendintos. Licencijos išdavimas ūkio subjektui suteikia teisėtą lūkestį, jog ji, pagal galiojančius teisės aktus teisėtai įgijusi licenciją ir laikydama licencijuojamos veiklos sąlygų, galės užsiimti veikla, nurodyta licencijoje ir tokiomis sąlygomis, kokios nurodytos licencijoje. Komisijos nuomone, licencijos keitimas kitais, nei įstatyme bei Licencijavimo taisyklėse nustatytais pagrindais, pvz. trečiojo asmens prašymu, ne tik reikštų nepiktnaudžiavimo valdžia principo pažeidimą, bet pažeistų ir licencijato teisėtą lūkestį tol, kol ji nepažeidžia teisės aktų reikalavimų ar savo iniciatyva nesikreipia panaikinti licenciją, vykdyti licencijuojamą veiklą.

9. Komisija, įvertinusi Ukmergės rajone susiklosčiusią situaciją, taip pat neatmesdama galimybės, kad tokia situacija gali pasikartoti ir kitose savivaldybėse, bei turint galvoje tai, kad galiojantis Šilumos ūkio įstatymas neaptaria galimų problemos sprendimo būdų, kai šilumos tiekėjui yra sustabdomas ar panaikinamas licencijos galiojimas, vyksta teisminiai ginčai dėl šilumos tiekimo su trečiaisiais asmenimis ar atsiranda kitos aplinkybės, dėl kurių kyla grėsmė saugiam ir patikimam vartotojų aprūpinimui šiluma, parengė Šilumos ūkio įstatymo 2 ir 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo 30<sup>1</sup> straipsniu įstatymo projektą dėl garantinio šilumos tiekimo reglamentavimo. Komisija pasisakė, kad tik esant aiškiam teisiniam reglamentavimui ir esant viešojo administravimo subjektui, kuris būtų įgaliotas priimti atitinkamus sprendimus, tokia situacija galėtų būti sprendžiama be žalos vartotojams. Komisija pasiūlė sukurti garantinio šilumos tiekimo mechanizmą, įpareigojant šilumos tiekėją, turintį galiojančią licenciją, kaip trečiąją šalį, vykdyti garantinį šilumos tiekimą ir taip užtikrinti nepertraukiamą ir saugų vartotojų aprūpinimą šiluma. Tačiau tokios pataisos priėmimas ir įsigaliojimas galimai užtruks keletą mėnesių.

Teisės skyrius s i ū l o Komisijai konstatuoti:

1. Pažymėtina, kad Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad „licenciją išduodanti institucija, nustačiusi licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi pažeidimą <...> įspėja apie tai licenciją turintį asmenį ir nurodo laiką, per kurį jis turi pašalinti nustatytus pažeidimus“. Licencijavimo taisyklių 46 punkte numatyta, kad licencijos galiojimas gali būti sustabdytas, jeigu per licenciją išduodančios institucijos nustatyta terminą licencijos turėtojas nepašalina įspėjimo pranešime nurodytų pažeidimų. Teisės skyriaus nuomone, UAB „Miesto energija“ licencijuojamos veiklos pažeidimų nėra nustatyta.

2. Licencijų galiojimo panaikinimo pagrindai įtvirtinti Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio 11 dalyje bei Licencijavimo taisyklių 48 punkte, t. y. licencijos galiojimas gali būti panaikintas jeigu: 1) teisės aktų nustatyta tvarka įrodoma, kad licenciją turintis asmuo, kurio licencijos galiojimas tais pačiais metais jau buvo sustabdytas, pakartotinai pažeidžia nustatytas licencijuojamos veiklos sąlygas arba nepašalina pažeidimų per licenciją išduodančios institucijos nustatyta terminą; 2) licencijos galiojimas sustabdytas, o licenciją turintis asmuo verčiasi licencijuojama veikla, 3) juridinis asmuo likviduojamas ar pasibaigia dėl reorganizavimo, 4) licenciją turintis asmuo pateikia prašymą panaikinti licencijos galiojimą, 5) licenciją turintis fizinis

asmuo miršta. Įvertinus minėtas nuostatas bei byloje surinktą medžiagą, darytina išvada, kad pagrindų panaikinti UAB „Miesto energija“ licencijos galiojimą nėra.

3. Taip pat pažymėtina, kad Komisija 2010 m. birželio 19 d. rašte Nr. R2-1017 jau pasisakė dėl licencijos pakeitimo ir/ar galiojimo sustabdymo bei panaikinimo UAB „Miesto energija“. Minėtame rašte Komisija išreiškė poziciją, kad licencijos galiojimas gali būti sustabdytas ir/ar licencijos galiojimas gali būti panaikinamas tik teisės aktuose nustatytais pagrindais ir griežtai laikantis teisės aktuose nustatytos procedūros. Taip pat Komisija pažymėjo, kad licencijos išdavimas UAB „Miesto energija“ suteikė teisėtą lūkestį, jog ji, pagal galiojančius teisės aktus teisėtai įgijusi licenciją ir laikydamasi licencijuojamos veiklos sąlygų, galės užsiimti veikla, nurodyta licencijoje ir tokiomis sąlygomis, kokios nurodytos licencijoje. Komisijos nuomone, licencijos keitimas kitais, nei Šilumos ūkio įstatyme bei Licencijavimo taisyklėse nustatytais pagrindais, pvz. trečiojo asmens prašymu, pažeistų UAB „Miesto energija“ teisėtą lūkestį vykdyti licencijuojamą veiklą tol, kol ji nepažeidžia teisės aktų reikalavimų ar savo iniciatyva nesikreipia dėl licencijos panaikinimo.

4. Komisija nėra įgaliota spręsti turto valdymo teisėtumo klausimų, o išduodant licenciją vadovaujasi VĮ Registrų centro išduotu nuosavybės teisę pagrindžiančiu pažymėjimu ar pažyma, sutartimi dėl įrenginių teisėto valdymo ar kitais dokumentais, įrodančiais įrenginių teisėtą valdymą ar naudojimą. UAB „Miesto energija“ nuomos sutartis, kuria savivaldybė išnuomojo UAB „Miesto energija“ šilumos perdavimo įrenginius, iki šiol nėra išregistruota iš VĮ Registrų centro. Tam, kad būtų nustatytas valdymo teisėtumas, reikalinga patikrinti jo pagrindo – sandorio, kuriuo daiktas buvo įgytas, teisėtumą (Lietuvos apeliacinio teismo 2010 m. vasario mėn. 8 d. sprendimas, priimtas civilinėje byloje Nr. 2A-203/2010).

5. Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatyme 23 straipsnio 4 dalimi, jeigu paaiškėja, kad, pradėjus administracinę procedūrą, skundą tuo pačiu klausimu pradėjo nagrinėti ir teismas, administracinė procedūra sustabdoma, kol teismas išnagrinės skundą, ir apie tai pranešama asmeniui<sup>2</sup>. Iš teismo sprendimo, kuriuo pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės ir turtas perduotas valdyti savivaldybei, matyti, kad pagrindinis ginčas teisme vyksta dėl nuomos sutarties, kuria savivaldybė išnuomojo UAB „Miesto energija“ šilumos ir karšto vandens tiekimui reikalingus įrenginius.

Teisės skyriaus vedėja

Vilma Adamavičiūtė

Į posėdį kviečiami:

1. Ukmergės rajono savivaldybės atstovai, (faksas 834063370);
2. UAB „Miesto energija“ atstovai, (faksas 834065455);
3. Energetikos ministerijos atstovai, (faksas 852615140);
4. Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje, (faksas 852617366);
5. Vilniaus apygardos prokuratūros atstovai, (faksas 852734253);
6. Nacionalinės dujų, elektros ir šilumos vartotojų gynimo lygos atstovai, (faksas 852396997);
7. Valstybinės energetikos inspekcijos atstovai, (faksas 852636076);
8. Trišalės tarybos atstovai, (faksas 852651866);
9. Valstybės įmonės Registrų centras Vilniaus filialo atstovai, (faksas 85262823).

<sup>2</sup> Įstatymo formuluotė „skundas tuo pačiu klausimu“ reiškia, kad administracinės procedūros sustabdymas galimas tik tada, kai teismas pradeda nagrinėti klausimą, kurio dalykas ir pagrindas iš esmės sutampa su administracinės procedūros eigoje nagrinėjamu skundu. Administracinės procedūros sustabdymas teismui pradėjus nagrinėti, kad ir turinčią įtakos administracine tvarka paduoto skundo išnagrinėjimui, tačiau ne tuo pačiu klausimu ir ne dėl tų pačių reikalavimų iškeltą bylą, negalimas.